

Nuorttanaaste

Kristalaš mano bladde.

»Gæča mon boadám farga.«

Leket maidai digis garvvasak.«

No. 5.

Mai manost 1900.

2^{be} jakkodak.

Dat stuora væketægje.

[Lassi oudeb nummari].

Herra datto, atte mi galggap čurvot sudnji, dat læ, atte mi diettevassi ad-det sudnji min hättamek, sardnot dam birra su arbmo-truono oudast ja bivddet sust væke. Daggar čuorvvom maññil alelassi vække boatta; dastgo Herra læ ješ sikkaret loppedam dam, go son cælkka: »Čurvo mu hättabaive, de mon aigom du væketet.« Dam loppeda son sikkaret ja nan-noset, ige son i eisege šadda gielastallen.

Millionak suddolažak læk juo mangalagan hædest ja vaivest dam loppadusa ala luottam ja danditi muosatam Herra væke manga, manga have. Si læk čurvvom Herra nama, ja si dorvvastegje su ala, aige si bättatallam, ja maidai dudnji galgga son loppadusaides makset, go don sudnji čuorvuk du hædestak.

»Mutto«, cælkak don, »dam hæde, mi mu dal vaivveda, læm mon bagjelasam gæssam mu suddom ja bagjelduolbmamam bokte, im mon alma dalle satte vuorddet, atte Herra mu rokkus gulla.

Vastadus: Dovdast vuost du suddod Herra muodoi oudast. Oca buttastusa suddost ja buore oamedovdo Jesusa varast, ja loaidast dasto dorvolašvuodain arbmo-truono oudi, vai don oažok vaibmoladisuoda ja gavnak armo rievtes aiggašas vækken. Ebr. 4, 16. Go don logak dam 107id Daved salma, de don oainak, atte dam siste ollo sardnujuvu væke birra juokkelagan

hædest. Dai mangalagan heđi særvest, mak dam salmast namatuvvujek, sardnujuvu maidai daggari birra, gæi vaibmok givseduvvujegje sin suddolaš gæinosek ja sin værredagoidæsek diti. Ja mi lokkap dam semma salmast, atte si čurvo Herra sin hædestæsek, ja son besti sin erit a-testusain. »Son vuolgati su sanes ja dærvašmatti sin.«

Daggarak maidai galggek ramedet Herra oudast su oavddodagoid olbmui manai oudast.« Salm 107, 17—21.

Daga donge, rakis lokke, nuft. Dovdast Herra du suddod, rokkadala sust andagassi adujume ja væke hædest, de maidai don oažok gittet Herra su buorrevuoda oudast.

Ruota gielast jorggaluvvum.

Dat stuora nubbastus.

Lassi guolmad nummari.

Dat stuora vaimo nubbastus, mi cællagest goččuduvvu ođđasist riegadæbmen, matta buorremusad dovdujuvvut su dujines Dat algga olbmu vaimost jaskadet. Mi dam æp matte arvedet. Bæstamek cælkka: »Biegga bosso, gost dat datto, ja don gulak dam šuvvam, mutto ik don dieđe, gost dat boatta, ja gosa dat manna; nuft læ maidai juokkehaš, gutte læ Vuoinast riegadam. Joh. 3, 8.

Jos don siđak diettet, lækgo don ođđasist riegadam, de don ferttik jærragoattet aldak: »Lækgo must ođđasist riegadæ-

me dovddomærkkak. Dak dovddomærkkak læk alelassi dak sæmmak; gaskaoamek, mai bokte olmuš dolvvujuvvu dam nubbastussi læk vissasi manga; mutto Vuoiņa duojek læk ovtalaganak. Jæra sist sin guoratallamušai ja dovdoi harrai suddo, Kristusa ja bassevuoda birra, maielme, bibala ja rokkus birra, ja don gavdnak, atte si daina ašin okti hui burist soppek.

II.

Manbokte dappatuvva ođđasist riegadæbme?

I oktage olmuš matte ješaldest daihe nubbe olbmu bokte fidnet dam stuora nubbastusa, mi goččojuvvu ođđasist riegadæbmen. Dat læ vægjemættos. Nuftgo jabme ješaldes i matte hæga oažžot, ja nuftgo marmorgova-barge i matte hosadet hæga dam jabma govases, nuft i matte vuoiņalažat jabman olmuš ječas væke bokte čuožzelet jabmi lutte bajast. Ibmel manak æi læk riegadam varast. æige oaže datost, æi-olbma datost, mutto Ibmelest. Joh. 1, 13.

Davja celkkujuvvu basse čallagest, atte Ibmel ačče ođđasist riegadatta: »Maidnujuvvum lekus Ibmel ja min Hærramek Jesus Kristus ačče, gutte su stuora vaimolačesvuodas mielde læ min ođđasist riegadattam celli doivui.« 1 Pet. 1, 3.

Muttom čalabaikin fast oidnujuvvu, atte bardne ællen dakka. Joh. 5, 21.

»Jos di diettebetet, atte son læ vanhurskes, de di diettebetet, atte juokkehaš, gutte dakka vanhurskesvuoda, læ sust riegadam.« 1 Joh. 2, 29.

Mutto davjemusad oidnujuvvu, atte ođđasist riegadæme alggatægje ja ouddidægje læ Bassevuoiņa. »Mi Vuoiņast læ riegadam, vuoiņa læ.« Joh. 3, 6. Olbmust cæi læk navcak, æi ollingerak ječas ođđasist riegadattet. Adam jorralusa rajest læ olmuš daggar dillai boattam, atte son ječas famo ja bargo bokte i matte dam audogassandakke oskoi boattet, ige obbanassige ane halo dam maņnai. I oktage sardnedægje ædnam alde matte oktige su čoag-

galmas lattoin addet ođđasist riegadæme. Son oažžo læt angir nuftgo Paulus ja Appollos sardnedet evangeliuma. »Aivestassi Ibmel šaddo adda.« 1 Kor 3, 6. Son oažžo gastašet sin dam golbm-oktalaš Ibmel nammi; mutto jos Ibmel vuoiņa i lifče bigjam su buristsivdnadusas gasti, de dat i lifče mannenge avken, i gasta dalle šaddaši bajasčuožžaldussan vanhurskesvutti. Aivestassi Jesus, særvvegodi hærra ja oaivve, matta gastaset buok eritjorralam sie-Bassevuoiņain.

Go mi ain vidasæbbo gæčadet bassečallaga, de gavdnap mi, atte dat gaskaoabme, maid Ibmel davjemusad læ adnam eritjorralam sieloid ođđasist riegadattim varast, læ læmaš su sadne; damditi cælka ješ Jesus: »Dat sadne, maid mon læm sardnom, læ vuoiņa ja hægga.« Vuostas heludakbæive oaidnep mi 3000 sielo boattenmen mattajegji lusa daina gačaldagain: »Maid galggap mi dakkat«, sane sardnebokte. Ja maidai oaidnep mi, go Kornelius dallo galggai bestujuvvut, de fertti Pietar dokko sardedet Ibmel sane, ja nuft maidai kammarbalvalægjai fertti sardneduvvut; mutto vai Ibmel sadne sardneduvvuči læ son asatam sardnedam-ammatt. Apostal cælkkka: »Ja son asati muttomid apostalen, muttomid profetan, muttomid evangelistalažžan, muttomid baimanen ja oapatægjen.« Ef. 4, 11. Jesusa maņnemus rava mattajegjidi læi: »Vulget buok maielme mietta ja sardnedeket evangeliuma buok sivdnadussi.« Mark. 16, 16.

Rakis lokke, mon læm dal gæččalam dudnji čajetet, mi ođđasist riegadæbme læ. Mon læm cælkkam dudnji, dat buorremus dovddomærkkka dam ođđa vaibmo-heggi læ vaimo nubbastus. Mon rokkadallam du darkelet guoratallat dam darbašlaš aše ja jærrat aldak: »Læmgo mon ođđasist riegadam?« Mon læm maidai gæččalam čajetet daid gaskaomid, maid Ibmel adna ođđasist riegadæme bargost, ja dal oažžop mi jærrat:

III.

Lægo ođđasist riegedæbme darbašlaš?

Maid oapata bibal dam birra? Čielg-saniguim oaidnep mi Jesusa cækkemen: »Æreppo guttege ođđasist rieged, i son matte oaidnet Ibmel rika. Joh. 3, 3. Jos mi jærrap, manditi læ dat nuft darpašlaš, de vasteda Paulus: »Lundolaš olmuš i arved daid dingaid, mak gullek Ibmel vuigni.« 1 Kor. 2, 14. Nuftgo čacce-ravdnjik vuolast golggek, ja nuftgo dolla bajasliekčo ja gædge dæddo-laga bokte cœdnam vuostai gačča, nuft maidai olmuš luondo mielde vaimostes datto sogjat dasa, mi baha læ. Luondo mielde rakistep mi sillomek vašalažaid ja vašotep sillomek ustebid. Mi adnep dam, mi buorre læ bahan ja dam, mi baha læ buorren; mi rakistep vanhurskesmættomvuoda, mutto æp Kristusa. Æp mi aivestassi suddod, mutto mi maidai rakistep suddo. Mi æp aivestassi darpas butta-stusa suddo duolvast, mutto maidai bestujume dam valdest. Mi darpašep Ibmela Bassevuoiņa čuovga sacketet vaibmoi, vai mi dillamek boattet dovddat.

Æp mi berre vajaldattet, atte Hærra-Jesus Kristus juokke duotta oskolaža suddoid eriteikko varaines ja anddagassi adda armost — dat læ vanhurskesendakkujubme Dasto adda son vaibmoi Bassevuoiņa ja dakka ođđa olmušen — dat læ ođđasist riegedæbme. Goabbašaga læba darpašlašak audogasvutti.

Lasetuvvu.

Manne dat i soaba?

Sisasaddejuvvum. A. L.

Soai læiga ovta buorras, dušše loge jage, ja soai dukkuraddaiga juokke bæive ovtast. Goabbašaga vaziga soai albmuk-skuvlast, gost soai sirddujuvvuiga oktanaga aleb ja aleb klassi, ja soai læiga mælgad ovta čæppe.

Mutto muđoi læi fal sudnost stuora erotus; dastgo Dora ačče læi okta riggis

dallodoalle, ja Georg læi dušše muttom gæfhes poarttafavta bardnaš. Dora oroi dobbe bagjen čaba hervvejuvvum lanjain; mutto Georg vuollen muttom ucca sevdujvis vistašest.

Mutto i dat læm maggarge hettetus-san dam guokta smava ustebi. Poarttafavta bardnaš læi ruksismuđog ja lika arvok, go dallobuoige nieidda, ja danne hal čeba læmge nieida vanhem guovtos jiednadam vel maidege, vaiko sudno nieidda læige valddam poarttafavta barne aldisis dukkuraddamguoibmen. Soai læiga dukkuraddam ovtast moanaid jagid, dalvid viesost ja gæssed olgon. Muttomin læi sonost friabæive, goast soai æba læm skuvlast; dalle bođi ucca Doraš alo oudal gaskabæive vuolast occam diti Georg, ja de soai mannaiga olgost dukkuraddat. Gal dat soames have nuftge heivvi, atte soai šaddaiga ridaladdat væhaš, satiga muttomin dammađe eddom, atte moadde bæivvai æva oaidnaladdam; mutto dat manai farga bagjel, ja soai læiga lika buore usteb go oudal.

Mutto i goassege læm fal mikkege čævllastallamid daihe goarggadvuodaid sudno gaskast. Dat gæfhes bardne i ibmerdam dast maidege. Ja sæmmalakki læi Dorainge. I songe vela ibmerdam adnet stuorastallamvuoda. Damditi daihe soai si-vost dnkkuraddaiga daihe nagatallaiga de aniga soai alo ječasga ovta buorren.

Soai læiga jure sirddujuvvum ovta aleb klassi skuvllast; mutto dal galggai Dora algget vazzet ovta æra aleb skuvlla. Georg gal ain galggai vazzet albmuk-skuvlast; dainago su vanhemin i læm rutta goastedet su æra skuvlli.

Ovta iđed de i boattam šat Dora vuolast, nuftgo son lavi. Georg vurdi ja vurdi, ja maņemus manai son ješ bajast Dora sidi ja čuogjalatti uksabiello dam hærvva gardenest; mutto dam bæive bođi son ruoktot okto ješ ja læi hui hurvas.

»Mi dal vailo dust?« jærrali su mamma.

»Dora ædne boði olgus ja logai, atte Dora i šat oažžo lobe muina dukkuraddat. »I dat soaba, i dat heivve,« celki son. »Mamma, manne dat i soaba? Mon oidnim Dora čierromem damditi go son i bæsam olgus mu lusa.«

»Dat boatta dast, atte Dora læ riggis ja don læk vaivvaš, manačam, «vastedi ædne.

»Mutto mamma, ingo mon šat goassege bæsa dukkuraddat Dorain?«

»Ik don gal bæsa šat goassege.«

»Manne mon im bæsa šat Dorain dukkuraddat? Manne dat i soaba?«

Gadnjalak botte barne čalmin. Vuoi dam manna riebo juol I læm gal sudnji nuft buorra ibmerdet, manne dat i galgam soabbat. Su mannalaš jierbme i matam aiccat dam rogge, dam stuora čiegnalasa, mi dabe ædnam alde læ vaivvaši ja riggai gaskast. Mutto ællem dabe galgai su dam oappatet dovddat ja ibmerdet!

Okta stuora miššončoaaggalmas New Yorkast.

Dam giđa læ New Yorkast, Amerikast dollujuvvum okta hui stuora miššončoaaggalmas. Dat galgga læt okta daina mærkalæmus dappatusain kristalaš girkost dam jakkečuodest. Go gærde dam jakkečuode historja čallujuvvu daihe oktičoggujuvvu, de dat jakkečuotte vissaset gal šadda gočujuvvut miššon-jakkečuotten; dastgo i guđege aige vuostas heliudakbæive rajest læk evangelium nuft ollo viddanam maielmest go jure dam jakkečuodest. Damditi læ dat hui vuogas, atte Jesus Kristusana sane-doalvovok ja ruossa-guoddek ovta čalbmeraukkalam-boddo eritbigjalet bargosek ja, ouddalgo jakkečuotte nokka, oktičoaagganek gittet ja mainot Hærra ja virkkošmattet ješ gutteguimesek ain angiret barggat maielme bestujume ala. Min mielast orro dat læme hui čabat.

Guokta daggar čoaaggalmasa læk oudal læmaš dollujuvvum, namalassi Milmaičoaaggalmas Engelandast dam jage 1878 ja London-čoaaggalmas dam jage 1888. Dam maŋnemussi legje čoaagganam 1,750 sadak-olbmak, mutto New Yorkast dam giđa dæivadegje 2,600. Olbmak ja nissonak juokke ædnamest ja masa juokke oskodovdastust legje dokko saddejuvvum. Si legje vuolgatuvvm 4,414,235 kristalašvutti jorggitam bakenin, muhamedanalažain ja katolikkarin ja 77,338 bakeni ædnamin riegadam papain, 15,460 europealaš ja amerikanalaš miššonærain.

Duođaid, go mi oaidnep daid Kristus evangelium diti ollaset oaffarušsujuvvum vieljaid ja oabaid juokke oskodovdastust oktiboattam, ja go mi gullap sin særvvalagai lavllomen Hærrai ramadusa ja sojattallamen čibidæsek Ibmel muodoi oudast rokkus siste, dego ovta stuora manna joavko ače birra, — de mi æp šat duosta sardnot juogaduvvum Jesus Kristus girko birra. Haleluja!

Kristalas girko, Ibmel særvvegodde ædnam alde i læk juogaduvvum. Dat læ okta Jesus Kristus siste, son gutte jami min buokai oudast, nagada maidai okti ovastattet min buokaid.

I šadda gaččaldak, go mi dam bajemuš duobmar ouddi boattep, guđemuš særvvai maielmest mi læp gullam, mutto læpgo mi dam rubmaš lattok, man oaivve Jesus Kristus læ. Jesusa bajemuš bapalaš rokkus galgga ollašuvvat.

Mi amerekanalaš blađi mielde gaččalep muittalet vahaš dam stuora čoaaggalmasa doaimatusa birra New Yorkast.

Lavardaga dam 22ad april kl. 2 maŋŋil gaskabæve læi dat stuora viste, mi dam čoaaggalmassi læi laiggujuvvum, dieva sadak-olbmain ja æra gulddalegjin. Nuft ollok legje boattam, atte æi buokak saje ožžom. Dr. Judson Bostonest bajas-addi alggatam salma, man vuostas sanek legje: »Buok maielbme maidno Jesus nama.« Ja

dat hærvas salbma lavllujuvvui likkatu-sain. Okta dr. Mabie dasto ani rokkus, ja čoaggalmasa oudast-olmai, general Benjamin Harison, oudiš presidenta Amerikast dast maññil ouddanloaidasti dam stuora čoaggalmas ouddi. Dat boaris auda olmai čurgudam oivin ja skavčain stuora famoin sardnedi ruosa vuoto birra. Son celki: »Mu mielast i læk mikkige šabasčebbo aidnet go dat, atte buok Ibmela olbmuk čoagganek ovtamielalažat okti gitte Hærra.»

Dast maññil čuožželegje okta nubbe mañnest ja sardnedegje dam sæmma aše birra, ja illo læi erinoamaš stuores, go dat ollo gudnejattujuvvum miššonkæmpa, dr. Jakob Chamberlain Indias čuožželi bajas sardnedet miššonæraidi. Son læ bagjel 40 jage bargam Lulle-Indias; su oaivve ja skavčea læi vilgudam, ja obba su habme duodasti vainoi ja gillamušai birra. Almage sardnedi son ain stuoro famoin. Son celki: »Aigge læ dal boattam, atte kristalaš girko æmbo go ouddal angirvuodain bargasi sieloiđ vuottet Jesusi; dastgo aito damditi gavdno kristalaš særvegoddi ædnam alde. Juokke særvegodde berreši guokta sielobaimana doallat, ovta sidast ja nubbe bakkenædnamin.»

Lasetuvvu.

Nælgge-hætte Indias

Darogiel blađek muittalek, atte Indias læ hirbmoš stuora nælgge-hætte. Gavce million olbmuk gillajek hæde. Masa obba ædnam nietta læ læmaš goikadak, ja damditi i læk ædnam šaddo bæsam oiddanet. Mi berrep Ibmela gittet dam oudast, go mi daggar vainoin læp sestujuvvum; mutto gittego mi su dam oudast?

Sagak bivddoværain.

Sisasaddejuvvum.

Mi læp dal bivddosajin ja bivdemen dam oudiš goččujuvvum loddoguole, mi

dal min aigest i ansaš su namast, dainago loddoo i šat læk oažžomest smava vadnasi-di smava nutiguom, nuftgo dat læi ouddal valldemest juokke aiggai. Dalge livčee guolle dam min bivddobaikest, Kvitnesast, mutto, go i læk sækte fidnemest, de i matte fidnejuvvut mikkege. Go dampak æi buvte sævtid, de mi šaddap joavddelassan vazzet. Guolle-hadde galle læ buorre, 12 øra kilost, ja gal ain vægja addujuvvut æmbo. Gal dam fiskobaikest vuost i læk favdnadet fidnejuvvum dam ragjai, kr. 100,00 ragjai olbmai galgekk buorremusak læt ollam. Dakkek læk læmaš hæjok ja sækte vanes. Jos dat guolle, mi dal min moerast læ, bista, de gal dast ain gerggujuvu bivddet ollo mismar ragjai.

Mehavnast ja Finkoukeilost læ maidai vallji guolle, nuft goit dampak muittalek.

Go mon bivdo birra čalam, de mu jurdagi boatta maidai šiviti gæssem. Dat gidđa læ lika garas go mannam gidđa læi dam ragjai, ja mon balam sagga, atte fuođar vadne dam gidđa læ dat sæmma go mannam gidđa, ja atte šivetak nelgok lika ollo dam dam gidđa go dimag.

Di, šivid biebme, valldet vara daina ravagin, mak davja læk oidnujuvum min samegiel blađin! Allet šivitiđ nælggod!

Kvitnesast 15ad bæive mai manost

1900.

H. A. Henriksen. Lavvonjarg.

Allet lattai čolga!

Sagga faste ja vahaglaš læ dat vierro atte lattai čolggat. Davja oidnujek darogiel avisak dam hæjos dabe vuostai varremen, ja dat læ vissasi darpaslaš; dastgo davja njoammo davdda dam nuoskevuodast boccida, erinoamašet go raddedavdast gillajægje olbmuk birra lattečolgge, ja dat čolga goika lattai, ja dam njuommobacillak bagjanet aibmoi orromvistest ja sisavuigñujuv-

vujek gæppaidi. Dat læ okta daina mangan sivaiv, manditi gæppisvikke bocceda. Mon læm maidai oaidnam, go olbmuk čoagganekk lokkusidi, de čolggjuvvu nuft, atte divtes gabmagak darbašuvvujek, jos juolgek galgekk goikesen bi sot. Dat lattai čolggam læ hui fastes vierro, ja dam berrep mi erit-heittet ainasrak.

Gi dušše dikta Hærra raddet.

Muittalus.

Dat amas laiggo-assi.

Guokta jage legje vassam, damrajest go raffaiduvvam læi dam 30 jakkašas soađe maŋŋil Tyskalandast. Dat læi dam jage 1650.

Ovta vuollegas vistest muttom duolva gattaloavkost Hamborgast asai muttom nuorra olmai. I oktage dovddam su, ige oktage occam su sælskape. Son læi aibas okto su vaivvašvuodaines ja vardnotesvuodaines. Dat olbmuk, gæid lutte son asai æi diettam æmbo sust go dam, atte si muttomin gulle su čuojatæme muttom instrumenta, maid son goččoi Viola de gamban. Dam instrumenta gietta-gočai son stuora čæppevuodain, nuft atte olbmuk, go si legje mædda dam viste mannamen, fertijegje si orostet uvsa oudi ja gukkes boddoid gulddalet. Gaskabæive-aige lavi son vazzet mutto ucca kafevuovddem vistai, gost vaivvašeb oasse olbmui holddedegje. Maina son eli, damge æi diettam oktage. Mutto su værtta olbmuk oro oaidnemen, atte son muttomin guti juoida su obmun kævlas vuolde — erinoamašet dam aige, go son vistelaigo galgai makset.

Maŋŋašassi i nagadam šat fru Johansen, su værtta æmed, čiekkat halos diettet ja dovddat oažžot æmbo dam abmasa. Son muttom æked vazzai dam nuorra olbma maŋŋist, go son vuot gurppin kævlas vuolde manai gatta mielde. Son acai dasto, at-

te su laiggo-assi muttom sielotes panttaloni-jegje lusa manai. Son dallanaga arvvedi, atte su assi læi dokko vuovddam daid uccanaš bierkasbittaides vistelaigo ruđa oažžom diti.

Dat čiegnælet bavčagatti dam njuoras vaimod nissona, ja vaiko son gal darbaši dam ucca tinstusa, mi sudnji vistelaigo bokte bođi, vuodđodi son saggarak, moft son mattaši dam nuorro olbma væketet.

Go dat nisson bođi dam olbma orrom kammari, de šaddai son sagga ibmasi, go son i oaidnam æra dingaid go dam væhaš mak sudnji gulle. Dušše su čaba instrumenta ain čuožžoi dast. Ješ čökkai son grenko alde kammar čiegast. Son dorjudi oaives gieđaides vuostai ja moraš-muodoin gæčai guolbe vuostai.

»Hr Neumark,« algi æmed sardnot, »ale dam bahan ane, atte mon sisa guovllalam dudnji. Mon im læk oaidnam du olgos mannamen moadde bæivai ja hui uccan gulluk don spelemen. Mon jurdašegjim damditi daidak don læk buocamen ja mu væke darpašes.«

»Ædnak gitto, cæmedažžam,« vastedi dat nuorra olmai vuollegas jienain. »Mon im læk gal nu ollo buocce, atte darbašam scængast vællat, ige must læk febar, mutto mon im ollinge læk gal dærvas . . .«

»Ikgo don haled senggi mannat?« Jærrali æmed.

»Im«, vastedi Neumark ja rusodi.

»Don berrek bigjat vællot,« naggi æmed, »mon læm vuoras nisson; mon dokke šim dudnji vaiko ædnen, ja go dust i læk oktage, gutte du aitarda, de bivdam mon lobe du bærrai gæččat.«

Dai saniguim manai son iskad su sænga, mutto olmai i aiggom suovvat dam ja son viekali jottelet æmeda hettet sænga lusa boattemest. I dat almage væketam. Son manai sænga lusa, mutto gavdnai dam aibas guoros, dušše dat boares frakka læi bagjel sænga.

»Na gosa læk du oađđedagak valdam gæidno, hr. Neumark?«

»Buorre æmed, mon arvvedam gal, atte don balak, atte ik oažžo vistelaigo. Ale bala. Mon læm gal vaivvaš, mutto mon læm gudnalaš olmai. Hætte gal marga have šadda stuores; mutto mon oskom atte mon juokke olbmu vuostai galgam riehta sattet dakkat.«

»Hr. Neumark,« celki æmed njuorra set, »i mist ollo gal lave gaskabæivborramušaš baccet, go mi læp borram, mutto uccanaš læ odnege bacestam, ik han don læk borram maidege gaskabæivai, jos don siđak, de mon viežžalam dudnji væhaš borramuša?«

Dat nuorra olmai ain æmbo rusodi ja jorggali muođoides erit šiekam diti gadnalides; mutto æmed doaimalažat lagidi ovta tallærka dieva borramuša. Dat nuorra olmai čokkidi borrat, i nuftgo buocce, mutto nuftgo daggar, gutte sagga læ nelggum. Fru Johannesen læi ilost, go oini sust nu buore borramhald. Go son læi borram siđai æmed gullat su ællem-historja.

»Alle bahian ane, hr. Neumark, celki æmed, »don vissa ik læk Hamborga manna, dam mon orom arvvedæme. Igo dust læk oktage usteb daihe sogalaš dam gavppugest?«

»I oktage,« vastedi olmai, »mon læm aibas amas dabe. Ja mon cœlkkam rievta-lažat, buorre fruva, don læk dat vuostas olmuš, gutte læk mudnji ustebvuođa čajetam. Vare Ibmel dudnji dam oudast rig-gaset mavsaši.«

»Mutto gi læk don? jœrrali nisson roakkadæbbo. »Gost boadak don? Maid læk don oappam? Lækgo don musikannta? Lækgo dust vieljak ja oabbak? Ja maid barkak don dabe Hamborgast?«

Dat nuora olmai fertti mojoset dai ollo gačaldagai diti, ja son algi muittalet navt:

»Mu namma læ Georg Neumark. Mu vanhemak, gæk læba goabašagak jabman, læiga vaivvaš bonde olbmu Mühlhausenest, muttom ucca gavppugest gasko Tysklandi.

Mon læm riegedam 29 jage dast ouddal dam 16ad bæive marsa manost 1621. Soade baldosvuodak agje mu sidastam erit. Vuostegiedagævak ja juokkelagan vaidnok læk čuvvom mu čađa aige. Mu laibbebittaidam læm mon ferttim borrat davjemusad gadnaliguim; mutto mon im almage aigo vaiddet, imge nimmoret Hærra vuostai. Dastgo mon dieđam, atte son vimak mu bæsta buok hædest.«

»Don læk dalle nabbo sagga fuones dilist; mutto maina tinek don du laibad? Maid læk don oappam?«

»Mon læm oappam lakkadieđo,« vastedi dat nuorra olmai, »mutto dam ašest mon im dakkam riehta; dastgo mon rakistam rafhe ja soavatusa, nuftgo lonistægjam ge dagai, imge mon naggoi ja soapadmættoimvutti haled. Loge jage mon im dovd-dam ærago vaive ja nælge lattinskuvlast Schleusinginast. Mon livčim juo dobbe berrem oappat, atte dam maielme vissisvuotta i matte skappot laibe. Go mon 22ai jage boares legjim, mannem mon Kœningbergi studeret ain æmbo.«

Kœningbergast go don lækge læmaš, dassačigo don deikke bottek?« jœrrali æmed.

»Im,« vastedi Neumark. »Go mon 5 jage legjim dobbe orrom, vulggim mon Danzigi dam doavost atte ælatusa gavdnat; mutto dam mon im gavdnam dobbege mon mannem dasto Thorni, ja dobbe manai burist. Dam gavppugest doalvoi Ibmel mu okti mangain sieloin, guđek mu vuostaivaldde dego ovta vielja ja usteba. Mudnji læ damditi Thorn dego nubbe vanhemi gaupug. Must i læk mikkege visses bargoid. Ja go læ nuft vaddes amas baikin bargo oažžot, jurdaseggim mon sidabaikkasam vuolgget. Mon valddim gæimo bagjel Hamborga, ja go mon deika bottem, de mu mielast oroi dego okta lifči mudnji cœlkkemen, atte mon dasa galggim orroset ja vuorddet, gal Hærra skappo mudnji juogalagan bargo. Gal dat damditi satti læm dušše mu jačam hallo ja gaibadus, ige

Hærra datto; dastgo don ješ, dieđak buorre æmed, moft muina læ mannam damragjai dam gavppugest.«

»Don sarnok bargo birra«, celki æmed, »maggar bargo bat don ocak?«

»Jos Ibmel datto lifci,« vastedi son, »de mon sattašim ješam biebmat čallimbargoin, damragjai im læk mon ječam æletam, vaiko ollo læmge gæččalam.«

»Don ik læk dalle nabbo musikanta?« Jærrali æmed.

»Dasa satam vastedet sikke atte læm ja atte im læk,« celki son. »Mon matam gal sikke spelet ja lavllot. Mutto dam koansta mon im læk oappam ælatussan aldsam, mutto damvarast, atte lossis boddoi siste arvostmattet vaimon gittos-lavlagin Hærrai. Æmed oažžo diettet, atte dat viol læ mudnji okta buorre usteb, gutte su nuotaides alde dulko mu sielo morraš ja mu mielast orro dat jeđđemen mu almalaš jeđđetusain.«

»Mutto maina alma ælak don?« Jærrali fast fru Johannesen.

»Buorre fruva, mon læm ællam Ibme-la vaibmoladesvuodast ja oskaldesvuodast, mi damragjai læ bajasdoallam mu imašlažat mu vaivvašvuottam siste.«

Son muittali dasto værtta-æmedasas, atte son læi ferttim vuovddet biergasides, bitta bitta maņest, vel oadđedagaidge læi son ferttim diktet mannat.

Værtta-æmed fast jærai sust: »Maid aigok don dakkat, go ik šat suite maidege vuovddet?«

»Dađe bahabut«, vastedi Neumark, dat aige læ juo boattam, must i læk mikkege šat vuovddet ærago dat rakis gamba, ja dam mon im eisege haled vuovddet.«

Værtta-æmed luobai farvel ja manai olgos. Son sluvki oaives, go son jurdaši dam olbma riebo ala.

Neumark maidai vulgi olgos. Son læi sane ožžom muttom gavppeolbmast, gæn lutte son læi bargo occam, ja dal son manai gullat; mutto i dat likkostuvvam

sudnji dobbege.

II.

Vuoitvalddi.

Ovta daina smava, baskes gatain, mi vuolast havna guloi doalvoi, asai Nathan Hirsch, muttom burist dovddost rento-olmai ja pantalonijægje. I mikkege fidnoid læm sudnji ila faste, satte son bærrer valljid oažoi ruđa. Riggodak læi su Ibmel, dasa oaf-farušai son juokke dimo su ællemest. Son osti ja vuvdi, loni ja alla rænto valdi. Ja su dallo læi dego gotkabæsse, gost olbmuk slabme uksaraikid olgos sisa arad idđid rajest maņned ækked ragjai — erinoamašet ækkedes.

Maņned ækkedes bođi okta nuorra olmai sisa dam sevdnjislagan stuora stoppoi, gost dat judalaš gavppes ani. Dobbe læi dieva juokkelagan dingast. Su frakas vuolde guti son ovta vitta strængašas instrumenta, mi sulastatti min aiggašes basfiolainaidi.

»Buor'ækked, Neumark!« čurvvi Nathan nuftgo boares oappasi. »Maid aigok don dabe nu maņnid? Igo vel læk aigge mudnji hæittet bæivve-bargom? Ikgo don satte vuorddet ittaši?«

»Im«, vastedi dat nuorra olmai. Jos mon vuordam ittaši, de im daide šat boat-tet deike. Ollogo aigok don mudnji laanet dam instrumenta ala?«

»Maid mon duoina stuora fiolinain galgam dakkat,« čurvvi judalaš. »Na jos strængak boatkanek, gæn sivva dat galgga læt? Dam šorast, mi dast læ juoke bæive, matta instrumenta billašuvvat.«

Lasetuvvu.

„Nuorttanaste“ matta dinggujuv-vut juokke poastarappe bokte ja maksa ovta kruvna jakkodagast.

Bladde olgusboatta ovta gærde juok-ke manost.

»Nuorttanaste čalli, prentejægje ja olgusdoai-matægje læ G. F Lund Sigerfjord, Vesteraalen.